

Dage på Dox #2: DOX dyrker ungdommen

Publiceret 24/04/2021 i Kultur/Filmaf **Frederik Bojer Bové**

Print

FILM // FESTIVAL – DOX dyrker ungdommen. I år er der endda en hel ‘Ungdomsredaktion’, der har skullet være med til at få dokumentarfilmene ud til et ungt publikum. Der er også mange film om unge mennesker, hele tre i hovedkonkurrence. Frederik Bojer Bové har kigget på tre film om unge mennesker, for at se hvordan det står til med de yngre generationer.

Vi snakker så meget om unge mennesker nu om dage. Den er helt gal. Nogle af dem vil ikke kalde visse ispinde det samme som det vi kaldte dem! Hvordan skal vi kunne snakke sammen på tværs af generationer, hvis vores ispinde ikke må hedde det de altid har gjort?

Det kræver en indsats at forstå hinanden. Derfor har jeg, som efterhånden rent teknisk begynder at nærme mig det midaldrende, set tre film fra DOX Award konkurrencen, der alle handler om unge mennesker, der har det svært. Hvor er det problemerne ligger henne?

Skál (Cecilie Debell & Maria Tórgarð)

Skál er efter sigende den første færøske film nogensinde i hovedkonkurrence på en A-festival. Det kan man måske også lidt godt mærke. Det er et ret så hårdt selskab den er endt i, den virker ret lille til sammenligning. Man kan måske sige den passer meget godt til sit emne: *Skál* skildrer to unge kunstner-kærestere, der på hver sin måde forsøger at sætte ord på hvordan det er at være ung og anderledes på Færøerne.

Deres kunst er ret så søgende. Det er filmen også. Det er også alt sammen ret så lovende! Hvilket dog normalt ikke giver adgang til hovedkonkurrencer...

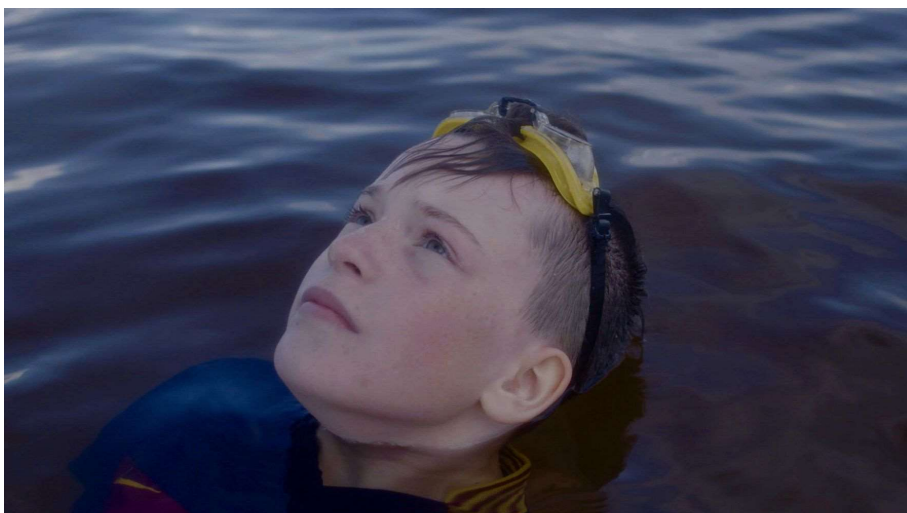
Dania er en ung kvindelig forfatterspire, der er flyttet fra 'bibelbæltet' og til Torshavn. Hun har i et år været kærestere med Trygvi, der laver meget mørk og provokerende hiphop. Hun har ikke fortalt sin meget kristne familie om Trygvi. Hun ved ikke helt hvad de vil sige til ham. Hun ved heller ikke helt om hun tør skrive alle sine tanker om kristendom og kontrol ned i sin kunst...

Færøerne bliver virkelig skildret som et umanerlig tilknapet samfund i den her film. Det er ikke bare det, at kristendommen ligger som en dyne over alt og alle. Det er lige så meget, at der ingen eksplosioner er omkring de unge semi-oprørske kunstnere. De gamle snakker mere om, hvor nemt det er at forstå kunst, hvis nu man baserer det på Bibelen. Og er der i virkeligheden andet man har brug for? Det er jo så klogt og sandt alt sammen.

Af de to instruktører har danske Cecilie Debell været på DOX før, i 2017 med filmen *Min mor er pink*, hvorimod *Skál* er færøske Maria Tórgarðs debut-langfilm. Det er fornemt, men også lidt søgende. Der er nogle gode sekvenser, som når Trygvis rap om at køre rundt bliver kombineret med en hel masse ting der går i ring, busser, vindmøller, folk. Der er stemningsfulde klip af andre unge mennesker, dansescener, anspændte familiemøder. Der er rigtig meget godt.

Der er næsten for meget godt. For det samler sig ikke rigtig. Og der er for lidt fantastisk. *Skál* er også navnet på Danias debut-digte, hvilket forudomtalen af filmen fortæller, men det fylder for lidt. Der bliver ikke rigtig plads til hendes kunstneriske oprør, hvilket vel ellers skulle være det, som giver filmen mening. I stedet bliver der for meget optakt, for meget retningsløs rodløshed, og selvom det er smukt at se på, så er det også som så meget demo- og debutant-værk, først og fremmest lovende.

Men det er det altså bestemt også!

Gabi, between Ages 8 and 13 (Engeli Broberg)

Måske er problemet med *Skál* omvendt? Måske sker der ikke for lidt, men for meget? Den idé fik jeg efter at have set *Gabi, between Ages 8 and 13*, der i endnu mindre grad når frem til oprør og kulmination. Men det er alligevel helt perfekt. Engeli Brobergs debutfilm sitrer af uforløst energi, og er en lille fortættet perle.

Det er lidt svært at skrive om filmens hovedperson, for som DOX's hjemmeside siger, så har Gabi svært ved at finde sig til rette i det ene eller det andet køn. Gabi er bare Gabi. Til at starte med er Gabi 8 år gammel, og har langt hår. Til sidst er Gabi 13, har kort hår, går i skjorter eller hoodies, ser meget androgyn ud. Men Gabi sætter ikke ord på hvad Gabi er, fortæller ikke sine forældre hvad de fremover skal kalde Gabi.

Der er nogle helt fabelagtige små scener i den her film. Meget meget små scener. Når f.eks Gabi selv skal ned og have klippet hår. Gabi sidder først og kigger på flotte frisurer, især fodboldspillere som f.eks Cristiano Ronaldo med de helt korte sider og hårcreme på toppen. Det ser godt nok flot ud. Så ringer Gabi til mor og spørger om hvor kort håret må blive klippet, og mor siger at det skal gå ned over ørene. Så kigger Gabi ned på billedet af Cristiano Ronaldo, det går mildest talt ikke ned over ørene... Men frisøren forstår vist fuldstændig hvad Gabi gerne vil have, og så er det, at der er det der glimt i Gabis øjne.

Alt er mikro i den her film. Det er blevet så populært at tale om mikroaggressioner i visse kredse, og selvom der ikke er nogle i den her film der er specielt aggressive, så foregår tingene lidt på samme niveau. Situationer er altid mikro. Mikro-sorg og mikro-lykke. Gabis mor kunne f.eks måske godt tænke sig, at Gabi havde kjole på når forældrene skulle giftes? Det har Gabi ikke ret meget lyst til. Omvendt griner Gabis ven og siger, at Gabi bare vil spille basketballspil for at kigge på cheerleaders, og Gabi protesterer, men ser alligevel ret fascineret ud...

Man kunne sagtens have lavet en langt større film ud af *Gabi, between Ages 8 and 13*. Kunne have iscenesat, at Gabi og forældrene skulle snakke ud om hvordan og hvorledes. Kunne have inddraget eksperter. Kunne have søgt flere svar, flere ord, flere begreber. Dem finder Gabi sikkert nok en dag. Vi forlader Gabi svævende, sitrende, søgende. Og det er egentlig helt perfekt.

Lost Boys (Joonas Neuvonen & Sadri Cetinkaya)

Finske *Lost Boys*, derimod, den har dælme en stor historie at fortælle. Der er et dødsfald! Det er ikke nogen spoiler, vi får det meget tidligt at vide. Men *Lost Boys* er aldrig i stand til at håndtere den historie, den taber overblikket, og bliver noget mørkt og mærkeligt rod. Det er forståeligt nok, omstændighederne taget i betragtning. Men det gør det ikke til nogen god film.

Tre finske unge mænd drager til Sydøstasien. To af dem, Jani og Antti, er netop kommet ud af fængselet, og nu skal de fejre deres frihed. De tager stoffer og har sex med prostituerede. Og så bliver tingene mørkere og mørkere. I Cambodia bliver det rigtig mørkt. Den ene af dem, Joonas, manden med kameraet, tager tilbage til Thailand, hvor han pludselig får at vide at Jani er død. Selvmord, siger de. Men er det sandt?

Hvem slog Jani ihjel? Var det ham selv? De lokale? Eller var han i virkeligheden allerede slået ihjel i Finland?

Lost Boys er faktisk en art sequel. Joonas Neuvonen lavede helt tilbage i 2010 en første film om de her unge finske junkier, en film med det fantastiske navn *Reindeerspotting: Escape from Santaland*. Som navnet antyder er det en finsk udgave af *Trainspotting*, unge misbrugere der rapser og fixer. Den skabte en del debat i Finland da den kom ud. Den blev også en ret stor succes.

Det er kort efter den film havde premiere at de tre mænd rejser østpå, og det forklarer måske lidt hvordan de til at starte med har så mange penge til stoffer og sex. Det er ellers ret uklart i filmen. Men det er der så meget der er. De virkelige optagelser fra dengang bliver blandet sammen med fiktive elementer, en mørk fabulerende voiceover, og diverse overfladiske betragtninger om lokalområdet. I Cambodia har de alle nedarvet PTSD fra Khmer Rouge. Javel ja.

Beskrivelsen af Sydøstasien er virkelig dårlig. Men det er næsten ikke filmens største problem. Problemet er, at dens hovedpersoner, dens fortabte *Lost Boys*, heller aldrig fremstår som noget særligt. Fortælleren hævder, at han var fascineret af den måde de levede på, frisat fra samfundets normer og regler, men de mænd vi møder er fanget af afhængighed, på en måde der mest af alt virker hyperkonsumeristisk. De skal have penge så de kan købe, og de køber alt. Der er intet glans over det.

Det var selvfølgelig aldrig planen, at det skulle gå så galt. Og man forstår også godt, at det tog lang tid for Joonas Neuvonen at få lavet optagelserne fra 2010 om til en spillefilm: Han blev undervejs selv fængslet for narkotika-relaterede forbrydelser. Men filmen hænger simpelthen overhovedet ikke sammen. Helt simple fakta, som hvem der rejser hvorhen hvornår, er unødigt svært at finde rundt i. Voiceoveren er på engelsk, men ikke særlig velformuleret engelsk. Der er gjort et forsøg på at lave noget andet end bare en rejsefortælling som ender skidt, men det er ikke gjort ret godt.

Der er også noget virkelig uheldigt afslørende, som er af rent teknisk karakter. De oprindelige klip er jo optaget i 2010. Men der er blevet tilføjet optagelser sidenhen, og det med langt mere moderne kameraer. Der er to helt forskellige visuelle udtryk i den her film, på en rigtig uhensigtsmæssig måde. Især når de nye sekvenser f.eks inkluderer eksplicit pornografiske sekvenser, så bliver jeg altså bare virkelig træt.

Jeg forstår godt at filmen skal inkludere scener hvor der bliver taget stoffer, og hvor der bliver sagt forskellige forfærdelige ting, og hvor folk mest af alt bare vil have der bliver slukket for kameraet. Der er noget råmateriale, der relaterer sig til den fatale ferietur, og den slags skal med uden filter.

Men at så derudover klaske nyoptaget og endnu mere provokerende materiale på? Det irriterer mig godt nok helt vildt. Her føler jeg mig gammel og bornert og vrissen.

Men det er vel omvendt ikke ungdommen, der er problemet her? Det er filmskaberens, og hans idéer om os som publikum. At vi vil svælge i den tabte ungdom, deres vitale dans med sex og død. Det helt fatale ved *Lost Boys* er, at den virker som om den ekstremt gerne vil have os til at tænke '*ungdommen nu til dags*', men jeg sidder i stedet og tænker '*Ok boomer*'...

Alle filmene kan streames hos [CPH:DOX](#).

Skál
80 minutter

Gabi, between Ages 8 and 13
79 minutter

Lost Boys **98 minutter**

Fotocredit: Pressefoto

- [FREDERIK BOJER BOVÉ](#)
- [SENESTE ARTIKLER](#)

Frederik Bojer Bové (født 1.12 1986) er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling og BA i Historie. Han blogger om film på [kronoper.dk](#), er dansk redaktør på tidsskriftet [Cinema Scandinavia](#) og har været programlægger på [Copenhagen Architecture Festival](#).